

■ **Gulayə**

Xalq şairi Rəsul Rzanın günbəgün yaşadım olan şeirlərini oxuyuram... Ötən əsrin 60-cı illərində yazılanlardı. İndi mən o yaşadım şeirlərin hər misrasında, mətləbində dünyaya göz açdığım dövrün-zamanın, mühitin rəngini, nəm-nişanını, durumunu axtarıram. Hər sətir, hər misra, hər mətləb üstə böyük şairin öz təbirincə desək, gözlərim kirmiş "bükülüb qalır":

*Çəmən vardı,
Quzular, göyərçinlər vardı...
Salxım-salxım yasəmən vardı.
Əkinlər, biçinlər vardı.
...Çarhovuz başında
Gülə-gülə çiləşən
Körpələr vardı.
Üfüqdən-üfüqə
Yayılmış kədər yoxdu.
İnsanlar, evlər, çiçəklər vardı...*

Hər şey keçmiş zamana aiddi. Hər misra atom bombasının acısını dadan bir yapon insanının bəşər övladına ünvanladığı məktubun mətləbini anlatmaqdadı. Bu məktub-şərin adı da "Bombardman"dı. Rəsul Rza bu şəri 1962-ci ilin oktyabr ayında qələmə alıb. Düz 54 il öncə...

Rəngli yuxuların yozumu

*Altı üstünə çevrilmiş şəhər,
Yaralı torpağa çökmüş zəhər yoxdu.
...Torpağın üfüqdən-üfüqə uzanmış
Qara tabutu yoxdu.
Torpaq, cəsədlərdən doymuş kimi
qaytarmamışdı geri
toza dönmüş binaları,
Külə dönmüş sümükləri.*

Böyük şairin düz 54 il bundan əvvəl qələmə aldığı bu şeirdə səsləndirdiyi fikirlər çağdaş həyatımız üçün yenə də aktual və vacib olaraq qalmaqdadı:

*İnsanlar!
Yer üzünün taleyi
Sizin əlinizdə,
insanlardadır.
Müharibə carçılarının
dilini kəsin!
Bir olmuş cinayət
Bir də baş verməsin.*

Rəsul Rzanın poeziyası ruhu, məramı, missiyası ilə ümidi, diləyi bütün zamanlar üçün dipdiri, sağ qala bilən bir ələmin, bənzərsiz taleyin istedadın poeziyasıdır. Bu poeziya sevenlərini ucuz səadətdən, arpa suyunun məzəsindən, bayağı dostun təzəsindən, nadanlar təsəvvüründən kənarda durmağa təşviq edir. Bu poeziya uzaq ulduzların yaxın yolunu nişan verməkdədi, alını açıq, gözləri etibar dolu insanların ömürdaşıdı.

Rəsul Rza poeziyası başdan-başa hər bir halıyla "Ölümlər ölüb qurtarmayıb hələ" ağrısının vətəndaş təəssüfünə hesablanıb. İctimai-sosial həyatın elə bir sahəsi yoxdur ki, orada baş verən problemlə məsələlər şairin sənətkar münasibətinin diqqətindən kənarda qalsın. Bu problemlərin həlli hər dəfə hansısa biganəlik, laqeydlik və heysiyyatsızlıq dünyanın ağır layları altında müşkülə dönəndə R.Rzanın şeir dünyasının həssas dirənişilə üzübüz qalır. R.Rza poeziyasının iç dünyasında böyük bir nisgilin, həsrətin yarısı sızıldayır. Bu sızılı onun hər sətirində, misrasında özünü bürüzə verməkdədi. Ol-

duqca nikbin, ilk baxışdan, yaxşı mənada, çox sərt görünən bu misralar eyni zamanda da nanə yarpağı kimi kövrəkdi, hansısa unudulmaz ağrı, təəssüf hissi ilə doludu. Və R.Rza poeziyasının bu ağırlı, təəssüflü məqamları haradasa "Yarası ağrıyır şeir bala-mın" şerimin yaranmasına vəsile olduğunun fərqudəyəm:

*Başı bəlalıdır, anası ölsün,
Hələ də bilmirəm, bilmirəm ki, mən
Harası ağrıyır şeir bala-mın...*

*Yarası birdimi, beşdimi biləm
Canında göynəşən saysız-hesabsız
Yarası ağrıyır şeir bala-mın.*

*Yandır göynəyimi, yarasına bas,
Göyləri yandıran onun ahıdır.
İllərin ağrısı canında gəzir,
Köksü min illərin nişangahıdır,
Yarası ağrıyır şeir bala-mın.*

*Mən hansı dərđini arayım, açım,
Köksündə hər yara bir tarix yazıb.
İçimdə hönkürür harayımı, acım -
Nabələd yolçutək yolunu azıb,
Yarası ağrıyır şeir bala-mın.*

*...Nağil çıxardann evi yıxılısın,
Evimə nağıllar yıxıbdır mənim.
Çıxıbdır başımdan ağıl, danışma.
Onsuz da bir ömür yatıb qalmışam,
Sən mənə bir daha nağil danışma,
Yarası ağrıyır şeir bala-mın.*